

UREDBA

O USLOVIMA I KRITERIJUMIMA USKLAĐENOSTI DRŽAVNE POMOĆI U OBLASTI JAVNOG INFORMISANJA

("Sl. glasnik RS", br. 9/2022)

I OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovom uredbom bliže se uređuju uslovi i kriterijumi usklađenosti državne pomoći za finansiranje usluge javnog medijskog servisa, finansiranje proizvodnje medijskih sadržaja koji imaju za cilj ostvarivanje javnog interesa u oblasti javnog informisanja (u daljem tekstu: oblast javnog informisanja) i za organizovanje i učešće na stručnim naučnim i prigodnim skupovima kao i unapređivanje profesionalnih i etičkih standarda u oblasti javnog informisanja.

Primena

Član 2

Odredbe ove uredbe ne primenjuju se na državnu pomoć koja je uslovljena:

- 1) izvezenim količinama, osnivanjem i radom distribucione mreže u inostranstvu ili ostalim tekućim troškovima korisnika državne pomoći koji su direktno povezani sa izvoznom delatnošću;
- 2) davanjem prednosti korišćenju domaće robe u odnosu na uvezenu robu;
- 3) obavezom korisnika državne pomoći da koristi robu koja je proizvedena u Republici Srbiji ili usluge koje su pružene u Republici Srbiji;
- 4) ograničavanjem korisnika državne pomoći da koristi rezultate istraživanja, razvoja i inovacija u Republici Srbiji;
- 5) obavezom korisnika državne pomoći da ima sedište ili predstavništvo u Republici Srbiji, osim u trenutku isplate državne pomoći.

Izrazi upotrebljeni u ovoj uredbi imaju značenje određeno zakonom i podzakonskim aktima kojima se uređuje kontrola državne pomoći.

Usklađenost državne pomoći

Član 3

Državna pomoć u oblasti javnog informisanja usklađena je sa pravilima o dodeli državne pomoći ako ispunjava sve uslove i kriterijume iz ove uredbe.

Državna pomoć u oblasti javnog informisanja usklađena je ako se dodeljuje učesniku na tržištu koji se ne nalazi u postupku povraćaja državne ili *de minimis* pomoći, kao i učesnicima na tržištu koji nisu bili u teškoćama u smislu Uredbe o uslovima i kriterijumima usklađenosti državne pomoći za sanaciju i restrukturiranje učesnika na tržištu u teškoćama ("Službeni glasnik RS", broj 62/21) na dan 31. decembar 2019. godine.

Uvek neusklađena državna pomoć

Član 4

Državna pomoć je uvek neusklađena ako se dodeljuje za rijaliti programske sadržaje u smislu propisa kojim se uređuje zaštita prava maloletnika u oblasti pružanja medijskih usluga, kao i druge programske sadržaje koji obuhvataju ili potencijalno mogu obuhvatiti: nasilje i njegove posledice, seksualno nasilje, nago ljudsko telo i seksualnost, osim u obrazovne svrhe, zastrašujuće scene, zloupotrebu opojnih droga, duvana, alkohola i drugih štetnih supstanci, diskriminatorno postupanje, opasno i nepristojno ponašanje.

II KRITERIJUMI USKLAĐENOSTI DRŽAVNE POMOĆI U OBLASTI JAVNOG INFORMISANJA

Doprinos ostvarivanju javnog interesa u oblasti javnog informisanja

Član 5

Državna pomoć u oblasti javnog informisanja usklađena je ako doprinosi ostvarivanju javnog interesa u oblasti javnog informisanja u skladu sa propisima kojima se uređuje javno informisanje i mediji kao i javni medijski servis.

III USLOVI USKLAĐENOSTI DRŽAVNE POMOĆI ZA FINANSIRANJE JAVNOG MEDIJSKOG SERVISA

Poveravanje obaveze obavljanja usluge javnog medijskog servisa

Član 6

Državna pomoć usklađena je ako je obaveza obavljanja usluge javnog medijskog servisa poverena odgovarajućim pravnim aktom (u daljem tekstu: akt o poveravanju).

Akt o poveravanju naročito sadrži:

- 1) obavezu obavljanja usluge javnog medijskog servisa,
- 2) jasno određene poslove javnog medijskog servisa,

3) uslove za određivanje načina finansiranja odnosno visine naknade za obavljanje usluge javnog medijskog servisa,

4) postupanje sa prekomernom naknadom,

5) uspostavljen nezavisan nadzor nad obavljanjem usluge javnog medijskog servisa i izvršenjem obaveza iz akta o poveravanju.

Obezbeđivanje sredstava za obavljanje usluge javnog medijskog servisa

Član 7

Za obavljanje poverene usluge javnog medijskog servisa sredstva mogu se obezbediti iz javnih prihoda (single funding), odnosno u kombinaciji sa prihodima od komercijalnih aktivnosti (dual funding).

Iznos sredstava za obavljanje usluge javnog medijskog servisa odgovara dodatnim troškovima koje pružalac usluge u normalnim tržišnim okolnostima ne bi imao u sprovođenju poverenih aktivnosti.

Transparentnost

Član 8

Ako pružalac usluge javnog medijskog servisa obavlja i komercijalne delatnosti, dužan je da ih jasno razdvoji u svojim programskim i finansijskim aktima.

Razdvajanje javnih od komercijalnih usluga u finansijskim aktima predstavlja obavezu vođenja odvojenih računa za svaku delatnost pojedinačno u skladu sa propisima o računovodstvu i reviziji, da bi se imao jasan uvid da nema prekomerne naknade za obavljanje usluge javnog medijskog servisa i preliivanja na komercijalne delatnosti.

Odvojenim računima iz stava 2. ovog člana prikazuju se na jasan i nedvosmislen način razdvojeni troškovi i prihodi u vezi sa obavljanjem usluge javnog medijskog servisa u odnosu na troškove i prihode u vezi sa obavljanjem komercijalne delatnosti (pripisivost troškova i prihoda konkretnoj aktivnosti) čime se onemogućava preliivanje sredstava sa javne na komercijalne aktivnosti (unakrsno subvencionisanje).

Zajedničke troškove koji se istovremeno odnose na uslugu javnog medijskog servisa i komercijalnu delatnost potrebno je proporcionalno raspodeliti.

Izuzetno, zajednički troškovi iz stava 4. ovog člana, prevashodno nastali za potrebe obavljanja usluga javnog medijskog servisa, a od kojih posledično koristi ima i komercijalna aktivnost, mogu se računovodstveno pripisati uslugama javnog medijskog servisa.

Davalac državne pomoći dužan je da uredi nezavisan nadzor u redovnim vremenskim intervalima nad troškovima, prihodima i namenskom korišćenju sredstava rezervi, radi sprečavanja prekomerne naknade i unakrsnog subvencionisanja.

Proporcionalnost

Član 9

Naknada je proporcionalna ako se visina naknade za obavljanje usluge javnog medijskog servisa određuje na osnovu neto troškova obavljanja te javne usluge, uzimajući u obzir direktne i indirektne prihode nastale od komercijalne eksploatacije sadržaja prilikom obavljanja usluge javnog medijskog servisa (test proporcionalnosti).

Pružalac usluge javnog medijskog servisa kada obavlja komercijalnu delatnost koja je u vezi sa uslugom javnog medijskog servisa dužan je da postupa u skladu sa pravilima o zaštiti konkurencije (npr. obezbeđenje ekskluzivnih prava, podugovaranje neiskorišćenih ekskluzivnih prava, cenovna diskriminacija kod oglašavanja i dr.) i da se ponaša u skladu sa uobičajenim tržišnim okolnostima u konkretnoj situaciji, na način kako bi se ponašao tipični učesnik na tržištu u privatnoj svojini.

Razumna dobit

Član 10

Učesniku na tržištu koji primarno obavlja komercijalnu delatnost, pripada pravo na razumnu dobit u odnosu na aktivnost koja mu je poverena radi sprovođenja usluge javnog medijskog servisa.

Razumna dobit predstavlja stopu povrata na sopstveni kapital uzimajući u obzir nivo rizika obavljanja usluge javnog medijskog servisa.

Ostvarena razumna dobit može se koristiti za potrebe obavljanja usluge javnog medijskog servisa.

Pravo na razumnu dobit ne pripada pružaocu usluge javnog medijskog servisa koji isključivo ili dominantno obavlja samo tu uslugu.

Prekomerna naknada i sredstva rezerve

Član 11

Prekomerna naknada predstavlja iznos koji prelazi vrednost neto troškova potrebnih za obavljanje usluge javnog medijskog servisa.

Izdvajanje prekomerne naknade u visini do 10% vrednosti godišnjih neto troškova obavljanja usluge javnog medijskog servisa u korist rezervi smatra se primerenim i koristi se isključivo za kontinuirano obavljanje te usluge (čime se umanjuje distorzivni efekat fluktuacija prihoda i troškova).

Iznos sredstava koji prelazi visinu iz stava 2. ovog člana mora da se vrati davaocu državne pomoći bez odlaganja.

Izuzetno sredstva iz stava 3. ovog člana mogu se koristiti radi unapređenja obavljanja usluge javnog medijskog servisa, odnosno troškove vanrednog karaktera (npr. neophodna tehnička prilagođavanja, digitalizacija i dr.), čija se namena jasno i nedvosmisleno unapred utvrđuje, i za druge namene se ne može koristiti.

Neiskorišćena sredstva rezervi pružalac usluge javnog medijskog servisa vraća davaocu državne pomoći.

Davalac državne pomoći propisuje bliže uslove za korišćenje prekomerne naknade iz stava 4. ovog člana.

Diversifikacija usluga javnih medijskih servisa

Član 12

Pružalac usluge javnog medijskog servisa može da koristi državnu pomoć za pružanje novih medijskih usluga, pri čemu može da zadrži prihode koji su rezultat pružene navedene usluge, ako ispunjava svoju primarnu funkciju i javni interes iz člana 5. ove uredbe i da ne utiče na narušavanje konkurencije na tržištu.

Usluge iz stava 1. ovog člana predstavljaju postojeće modifikovane ili nove medijske usluge javnog medijskog servisa, koje ispunjavaju jedan ili oba uslova: (1) čija realizacija zahteva značajnije investicije i (2) za koje se očekuje da će imati značajan uticaj na tražnju.

Davalac državne pomoći dužan je da dostavi dokaz da je za uvođenje novih medijskih usluga sprovedena javna konsultacija, uz poštovanje nezavisnosti uređivačke politike javnog medijskog servisa, a sa ciljem transparentnosti i objektivnosti.

Na osnovu rezultata javnih konsultacija vrši se provera uticaja na narušavanje konkurencije, vršeći poređenje tržišta u odsustvu predmetne nove medijske usluge sa tržištem na kojem je prisutna predmetna nova medijska usluga.

U slučaju da negativni efekti državne pomoći na tržište prevazilaze pozitivne, državna pomoć usklađena je samo ako nova medijska usluga doprinosi primarnoj funkciji javnog medijskog servisa i javnom interesu iz člana 5. ove uredbe.

Odredbе ovog člana ne odnose se na faze testiranja inovativnih servisa u ograničenom obimu (npr. pilot projekata), izrade studija izvodljivosti, kao i drugog testiranja potencijala inovacije sve do trenutka početka pružanja tih servisa uz naknadu.

IV USLOVI USKLAĐENOSTI DRŽAVNE POMOĆI ZA FINANSIRANJE PROIZVODNJE MEDIJSKIH SADRŽAJA U OBLASTI JAVNOG INFORMISANJA

Usklađena državna pomoć

Član 13

Državna pomoć za finansiranje proizvodnje medijskih sadržaja u oblasti javnog informisanja usklađena je ako se dodeljuje na osnovu šeme državne pomoći i ako:

- 1) mera doprinosi ostvarivanju javnog interesa iz člana 5. ove uredbe;
- 2) postoji potreba za intervencijom države, odnosno ako ostvarivanje javnog interesa u oblasti javnog informisanja, ne bi mogao da se ostvari bez dodele državne pomoći;
- 3) je iznos državne pomoći proporcionalan (sveden na minimum);
- 4) je mera državne pomoći primerena;
- 5) državna pomoć ima podsticajni efekat; i
- 6) je državna pomoć transparentna, odnosno podaci o pomoći su dostupni javnosti.

Davalac državne pomoći iz stava 1. ovog člana dužan je da uspostavi odgovarajući i efikasan mehanizam odabira projekata koji doprinose ostvarivanju javnog interesa u oblasti javnog informisanja i to na osnovu unapred utvrđenih kriterijuma, kao i da dokaže ispunjenost uslova iz stava 1. ovog člana.

Korisnici državne pomoći za proizvodnju medijskih sadržaja u štampanom i digitalnom formatu mogu biti mikro, mala i srednja pravna lica i preduzetnici.

Državna pomoć iz stava 1. ovog člana ne sme doprineti povećanju osnovnih sredstava korisnika, odnosno proširenju postojećih delatnosti, niti objedinjavanju medija (medijskoj koncentraciji) i osnivanju i/ili registrovanju novih učesnika na tržištu dok se sredstva ne smeju koristiti za druge namene a naročito proizvodnju drugih medijskih sadržaja (prelivanje sredstava).

Efekat podsticaja

Član 14

Državna pomoć za javno informisanje usklađena je u smislu člana 3. ove uredbe ako ima efekat podsticaja.

Državna pomoć za javno informisanje ima efekat podsticaja ako je zahtev za dodelu državne pomoći podnet davaocu pre početka realizacije projekta.

Zahtev iz stava 2. ovog člana naročito sadrži:

- 1) naziv i veličinu podnosioca projekta,
- 2) opis projekta, datum početka i završetka projekta,
- 3) lokaciju projekta,
- 4) pregled troškova projekta,

5) instrument i iznos državne pomoći.

Opravnani troškovi

Član 15

Opravnani troškovi su troškovi nastali u vezi sa izradom medijskog sadržaja a naročito:

- 1) procenjeni bruto troškovi zarada i naknada angažovanih lica na proizvodnji medijskih sadržaja;
- 2) troškovi zakupa prostora, opreme, lokacije i druge neophodne materijalne i nematerijalne imovine za potrebe proizvodnje medijskih sadržaja;
- 3) trošak upotrebe sopstvene imovine (amortizacija);
- 4) troškovi uvođenja novih tehnologija sa ciljem unapređenja usluge javnog informisanja (digitalizacija, prilagođavanje medijskih sadržaja osobama sa invaliditetom i dr.);
- 5) troškovi istraživanja malog opsega koja imaju za cilj bolje razumevanje navika korišćenja medija, stepen medijske pismenosti i položaja društveno osetljivih grupa u medijima.

Ako učesnik na tržištu, pored izrade konkretnog medijskog sadržaja obavlja i druge delatnosti u vezi sa izradom medijskog sadržaja ili istovremeno proizvodi više medijskih sadržaja korišćenjem ili angažovanjem istih resursa (npr. ljudskih, materijalnih ili nematerijalnih), u opravdani trošak ulazi srazmerni udeo u zajedničkim troškovima produkcije.

Srazmerni udeo u zajedničkim troškovima obračunava se na osnovu tržišne cene upotrebe resursa ili na drugi prigodan način kojim se omogućava izračunavanje udela u zajedničkim troškovima.

Opravnanim troškovima, ne smatraju se troškovi izdavaštva, troškovi distribucije i troškovi promocije.

Utvrđivanje opravnanih troškova

Član 16

Opravnost troškova korisnik dokazuje davaocu državne pomoći ispravama koje moraju da sadrže jasne, konkretne i ažurirane podatke.

Državna pomoć koja se isplaćuje u više rata i opravdani troškovi diskontuju se na njihovu vrednost u trenutku dodele pri čemu se za diskontovanje koristi diskontna stopa koja važi u trenutku dodele.

Iznos državne pomoći koja se ne dodeljuje u obliku bespovratnog sredstva, jednak je bruto novčanoj protivvrednosti bespovratnog sredstva.

Intenzitet državne pomoći

Član 17

Intenzitet državne pomoći utvrđuje se u odnosu na iznos opravdanih troškova za koje se dodeljuje državna pomoć.

Intenzitet državne pomoći u oblasti javnog informisanja mora da bude u skladu sa dozvoljenim intenzitetima utvrđenim u ovoj uredbi.

Dozvoljeni intenziteti državne pomoći su:

- 1) do 50% opravdanih troškova projekta proizvodnje medijskih sadržaja koji doprinose ostvarivanju javnog interesa u javnom informisanju iz člana 5. ove uredbe za televiziju;
- 2) do 80% opravdanih troškova projekta proizvodnje medijskih sadržaja (štampani, radio i internet) koji su lokalnog značaja i doprinose ostvarivanju javnog interesa u javnom informisanju iz člana 5. ove uredbe;

Dozvoljeni intenzitet državne pomoći za projekte proizvodnje medijskih sadržaja čija komercijalna eksploatacija nije predviđena može biti do 100% opravdanih troškova, i to za:

- 1) proizvodnju medijskih sadržaja namenjenih društveno osetljivim grupama, kao što su deca i mladi, žene, stare osobe, socijalno i zdravstveno ugrožena lica, osobe sa invaliditetom, pripadnici LGBT zajednice, pripadnici etničkih manjina i dr.;
- 2) proizvodnju medijskih sadržaja koji su namenjeni očuvanju, izražavanju kulturnog identiteta kako srpskog naroda tako i nacionalnih manjina, vodeći računa da nacionalne manjine prate određene programske celine na svom maternjem jeziku i pismu;
- 3) proizvodnju medijskih sadržaja koji promovišu i afirmišu teme iz oblasti nauke, opšteg obrazovanja uključujući i medijsku pismenost kao deo obrazovnog sistema, zdravstvenog obrazovanja i obrazovanja u vezi sa zaštitom životne sredine;
- 4) proizvodnju medijskih sadržaja namenjenih informisanju naših građana u inostranstvu na srpskom jeziku, kao i pripadnika srpskog naroda koji živi van teritorije Republike Srbije;
- 5) proizvodnju medijskih sadržaja namenjenih predstavljanju kulturnog nasleđa i umetničkog stvaralaštva u zemlji i inostranstvu.

Transparentnost

Član 18

Državna pomoć usklađena je u smislu člana 3. ove uredbe ako je moguće unapred izračunati tačan iznos bruto novčane protivvrednosti bez potrebe za procenom rizika od prekomerne državne pomoći (u daljem tekstu: transparentna državna pomoć).

Državna pomoć koja se dodeljuje u obliku bespovratnih sredstava izražava se u bruto iznosu, tj. iznosu pre odbitka poreza i drugih naknada.

Ako se državna pomoć ne dodeljuje u obliku bespovratnih sredstava, iznos državne pomoći mora biti izražen u obliku bespovratnih sredstava, tj. u njihovoj (bruto) novčanoj protivvrednosti.

V USLOVI USKLAĐENOSTI DRŽAVNE POMOĆI ZA UNAPREĐIVANJE PROFESIONALNIH I ETIČKIH STANDARDA U OBLASTI JAVNOG INFORMISANJA

Član 19

Državna pomoć za organizovanje i učešće na stručnim naučnim i prigodnim skupovima kao i unapređivanje profesionalnih i etičkih standarda u oblasti javnog informisanja usklađena je ako se dodeljuje na osnovu šeme državne pomoći.

Opravdani troškovi su troškovi organizacije i učešća na sajmovima, studijske posete i druge aktivnosti koje za cilj imaju: unapređenje i promociju medijskog i novinarskog profesionalizma, novinarske autonomije i samoregulacije, jačanje kapaciteta novinara i medijskih radnika u cilju očuvanja i zaštite slobode medija i medijskog pluralizma, obuku za podizanje profesionalnih standarda, obuku medijskih radnika za primenu digitalnih veština i o različitim aspektima medijske pismenosti, od jačanje kritičkog mišljenja uopšteno do konkretnih tema kao što su: izveštavanje o osobama sa invaliditetom, deci, žrtvama nasilja, trgovini ljudima i dr.

Na državnu pomoć iz stava 1. ovog člana primenjuju se pravila iz propisa kojima se uređuju uslovi i kriterijumi usklađenosti horizontalne državne pomoći za usavršavanje.

VI OSTALE ODREDBE

Kumulacija državne pomoći

Član 20

Državna pomoć u skladu sa ovom uredbom može da se kumulira sa drugom državnom pomoći u oblasti javnog informisanja za iste opravdane troškove, do dozvoljenog intenziteta propisanog ovom uredbom.

Državna pomoć koja se dodeljuje u skladu sa ovom uredbom može da se kumulira sa de minimis pomoći u odnosu na iste opravdane troškove do maksimalnog dozvoljenog intenziteta propisanog ovom uredbom.

Državna pomoć za javno informisanje može da se kumulira sa bilo kojom drugom državnom pomoći i de minimis pomoći koja se dodeljuje za različite opravdane troškove i te pomoći mogu biti dodeljene nezavisno jedna od druge do maksimalno dozvoljenih iznosa i intenziteta u skladu sa zakonom, ovom uredbom i drugim propisima kojima se uređuje kontrola državne pomoći.

Za potrebe kumulacije davalac je dužan da razvije efikasan mehanizam praćenja i izveštavanja o dodeljenoj državnoj pomoći.

Objavlivanje informacija i kontrola trošenja javnih sredstava

Član 21

Davalac državne pomoći dužan je da na svojoj internet stranici objavi informacije o dodeljenoj državnoj pomoći, pravnom osnovu za dodelu, nazivu korisnika državne pomoći, obliku i iznosu dodeljene državne pomoći, u skladu sa Zakonom o kontroli državne pomoći i podzakonskim aktima.

Davalac državne pomoći dužan je da vrši kontrolu trošenja javnih sredstava i korišćenje tih sredstava za dodelu državne pomoći u oblasti javnog informisanja, i da vrši nadzor da li korisnik državne pomoći troši sredstva u predviđenom iznosu i za namenu za koju su mu ta sredstva dodeljena, kao i to da li je korisnik državne pomoći ispunio svoju obavezu zbog koje su mu sredstva i dodeljena i koja je bila predviđena kao uslov za dodelu državne pomoći.

Davalac državne pomoći bliže uređuje način i postupak vršenja kontrole i nadzora iz stava 2. ovog člana.

VII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 22

Postupci koji do dana stupanja na snagu ove uredbe nisu okončani okončaće se po odredbama propisa koji je bio na snazi do dana stupanja na snagu ove uredbe. Ako posle početka primene ove uredbe rešenje Komisije za kontrolu državne pomoći doneto u skladu sa stavom 1. ovog člana bude poništeno ili ukinuto, ponovni postupak sprovodi se po odredbama ove uredbe.

Član 23

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".